

**Spor Alanı İle İlgili Özel Yetenek Sınavına Girecek Olan Bireylerin
Branşlarına Göre Spor Yaralanma Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi¹**

Serkan KABAK^{ID}, Akın ÇELİK^{ID}

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1206245>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Trabzon Üniversitesi,
Spor Bilimleri Fakültesi,
Trabzon/Türkiye

Öz

Araştırma, spor alanı ile ilgili özel yetenek sınavına girecek olan bireylerin branşlarına göre spor yaralanma kaygı düzeylerinin incelenmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın katılımcıları Trabzon Üniversitesi Özel Yetenek Sınavına giren kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilen 203(76 kadın, 127 erkek) aday öğrencidir. Araştırma sonucunda, sporcuların yaralanma kaygılarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor Yaralanması Kaygı Ölçeğinin “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Zayıf Algılanma Kaygısı” ve “Yeniden Yaralanma Kaygısı” alt boyutların da yapılan kontroller neticesinde anlam ifade eden farklılıklar gözlemlenmiştir($p<0,05$). Sporcu bireylerin ilgi duydukları takım ve bireysel spor branşları özelinde yaralanma kaygıları arasındaki farklılıklar incelenmiş ve yaralanma kaygısının “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Acı Çekme Kaygısı”, “Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı”, “Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı” alt boyutların da anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Analiz sonucunda Acı Çekme Kaygısı alt boyutu hariç anlamlı farklılık çıkan boyutlarda takım sporları branşıyla uğraşan bireylerin spor yaralanma kaygılarının daha yüksek oldukları söylenebilir. Katılımcılardan sporcu bireylerin geçmiş yaşantılarında herhangi bir sakatlık veya yaralanma geçirip geçirmeme durumları arasındaki farklılığa bakıldığında anlamlı farklılıkların oluştuğu görülmektedir. Ölçeğin “Zayıf Algılanma Kaygısı”, “Yeniden Yaralanma Kaygısı” alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir($p<0,05$). Analiz sonucunda bu iki alt boyutta yaralanma yaşayan bireylerin , diğerlerine göre tekrar yaralanma kaygılarının diğerlerine göre fazla olduğu tespit edilmiştir.

Sorumlu Yazar:

Serkan KABAK
serkankabak@trabzon.edu.tr

Anahtar kelimeler: spor yaralanması, kaygı, özel yetenek sınavı

**Investigation of Sports Injury Anxiety Levels of Individuals
Who Will Take the Special Talent Examination Regarding
Sports According to Their Branches**

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:

17.11.2022

Kabul Tarihi:

15.12.2022

Online Yayın Tarihi:

19.12.2022

Abstract

The research was conducted to examine the sports injury anxiety levels of the individuals who will take the special talent exam in the field of sports according to their branches. The participants of the study are 203 (76 female, 127 male) candidate students who took the Trabzon University Special Talent Examination, selected by easily accessible sampling method. As a result of the research, it was determined that the injury anxiety of the athletes was high. Significant differences were observed in the sub-dimensions of "Loss of Talent", "Anxiety of Being Poor" and "Anxiety of Re-Injury" of the Sports Injury Anxiety Scale ($p<0.05$). The differences between the injury anxieties of the athletes in terms of the team and individual sports branches they are interested in were examined and a significant difference was found in the sub-dimensions of "Loss of Talent Anxiety", "Anxiety of Suffering", "Anxiety of Disappointment", "Anxiety of Losing Social Support". ($p<0.05$). As a result of the analysis, it can be said that the sports injury anxiety of the individuals dealing with the branch of team sports is higher in the dimensions that show a significant difference, except for the Suffering Anxiety sub-dimension. When we look at the differences between the participants, whether or not they have had any injuries or injuries in their past lives, it is seen that there are significant differences. Significant differences were found in the sub-dimensions of "Perceived Poor Anxiety" and "Re-Injury Anxiety" ($p<0.05$). As a result of the analysis, it was determined that the individuals who experienced injuries in these two sub-dimensions had higher re-injury anxiety than the others.

Keywords: sports injury, anxiety, special talent test

Giriş

İnsanlığın var oluşundan bugüne dek süre gelen zaman içerisinde insanlıkla birlikte gelişen sporda galip gelme isteği artarak devam etmiştir. Bireylerin spor faaliyetlerini bir yaşam şekli olarak benimsemesi birçok farklı spor dallarına yönelmesi ve ilgi duyduğu ve yetenekli olduğu bir spor dalında profesyonelleşmesi gibi durumlar sıklıkla gözlenir olmuştur. Sportif faaliyetleri profesyonel olarak yapan sporcuların hedeflemiş oldukları başarılarla ulaşmak amacı ile yoğun, aktif, uzun süreli ve stres düzeyi fazla olan egzersizler yapmaktadırlar. Çağdaş ve gelişmiş toplumlarda spor ya da fiziksel aktivite artık yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır (Altınışik vd., 2020; Seçer ve Yıldızhan, 2020). Dolayısıyla bireylerin gelişim boyutlarına da katkı sağlamaktadır (Altınışik vd.,2021). Bu bağlamda spor kavramı yaşamımızın içerisine içsel veya dışsal faktörler aracılığı ile bir şekilde girerek, hayatımızı etkileyen bir durum haline gelmiştir. Yapılan birçok çalışma sporun bireyler üzerindeki psikolojik, fizyolojik ve sosyal faydalarından bahsetmektedir (Sevinç Yılmaz ve Seçer, 2021). Bu faydalarından başlıcaları, sağlıklı bir gelişim, sağlıklı kişilik gelişimi, sosyal birey olma, metabolizmayı güçlendirme, stresten uzaklaşma gibi durumlar olarak sıralayabilmemiz mümkündür. Bireylerin çeşitli nedenlerle yapmış oldukları ve bireye bir çok fayda sağlayan sportif etkinlikleri gerçekleştirirken bireylerin bir takım riskler içerisinde girdikleri de olmaktadır. Bu risklerden biri tanesi de fiziksel olarak yaralanmaktır. Bunun yanında sportif etkinlikleri gerçekleştiren bireylerin yaralanma korkusu veya kaygısı taşıması da olası bir durumdur. Sportif etkinliklerle ilgilenen insanların, branşlarına göre değişim gösterse de irili ufaklı her sporcunun aktif olarak gerçekleştirmiş olduğu sporculuk yaşamı içerisinde yaralanmaları söz konusudur. Gerçekleştirilen sportif etkinliklere göre değişim gösterse de bireysel veya takım sporlarını icra eden sporcuların tamamında yaralanma ihtimali vardır(Koşar vd. 2006). Bu bağlamda spor yaralanmaları, spor etkinlikleri sırasında kişisel ve çevresel etkenler sebebi doğrultusunda vücudun bir veya daha çok bölgesinde normal olarak algılanan durumdan daha yüksek kuvvetle karşı karşıya kalması durumunda vücut yapılarının dayanıklılık limitinin aşılmasıyla meydana gelen bir durumdur. Sportif etkinlikler sırasında spor yapan bireyin yaralanması, yaralanan sporcunun antrenman, müsabaka, yarış performansını ve bir beceriyi gerçekleştirme seviyesini olumsuz etkiler (Kalyon, 2003). Bu durum, sporcunun fiziksel aktivite sırasında yaralanması sonucunda bu yaralanmanın olduğu günün ertesi gününde spora katılımı kısıtlayan durum olarak da tanımlanabilmektedir (Kanbir, 2001). Sportif etkinliklerde meydana gelen yaralanmalarda sporcunun fiziksel durumu bu yaralanmaya sebebiyet verebileceği gibi, yaralanmaya yol açabilecek psikolojik durumlar da söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle, sporcularda meydana gelen yaralanmanın fiziksel nedenlerini anlamak kadar, psikolojik nedenlerini de anlamak önemli bir konudur (Rex vd., 2016). Çünkü duygular, insan hayatında çok önemlidir. Aynı zamanda ruhsal sağlığın da vazgeçilmez bir unsurudur (Altınışik ve Çelik, 2022). Sporcularda

yaşanan yaralanmaların psikolojik nedenlerinden biri kaygıdır (Andersen MB, vd. 1988). Yapılan bir takım çalışmalar yüksek kaygı seviyesine sahip sporcu bireylerin daha çok yaralanma geçirdiğini ifade etmişlerdir (Ivarsson ve Johnson, 2010).

Sporcularda oluşan yaralanmaları tanımlamak gerekirse, en genel tanımıyla sportif etkinlikler sırasında oluşabilecek olan her çeşit fiziksel zarar olarak tanımlayabiliriz. Ayrıca oluşan bu fiziki yaralanma sonrasında planlanan spor etkinliklerine aktif olarak katılmaya engel oluşturan bir durum olarak da açıklanmıştır (Binnet ve Armangil, 2010). Sporcular, spor etkinliklerinde bulunurken birbirinden farklı riskler içerisinde bu etkinlikleri yapmaktadırlar. Bu söz konusu risklerin bir bölümü sporcuların performanslarını olumsuz bir yönde etkileyerek sportif faaliyetlere katılan sporcularda çeşitli yaralanmalara ve sakatlıklara sebep olabilmektedir (Kılıç vd., 2014). Sporcularda meydana gelen sporcu yaralanmaları; kimi zaman tedavi edilebilirken kimi zaman ise sporcu bireylerde kalıcı rahatsızlıklar bırakabilmektedir. Bu etkinlikler sırasında oluşan yaralanma ve sakatlıklar sporcuların planlanan sportif faaliyetlerine katılamama, antrenman ve yarışlara çıkamamalarına sebep olabilmektedir.

Sporcularda oluşan yaralanmalar, sporcuların icra ettikleri sporun branşlarına göre değişebilmektedir. Nitekim, bu durumda bireysel ve çevresel faktörler de önemli olsa da, futbol spor branşı yapan bir sporcunun genel olarak daha çok kullandığı, ayak, bacak, kafa gibi bölgelerinde, voleybolcularda el, bilek, parmaklar gibi bölgelerde yaralanmalar oluşabilmektedir. Spor branşlarına göre kullanılan uzuvların da farklılaşması yaralanma biçimlerinin de farklılaşmasına neden olabilmektedir.

Sporcu bireylerde meydana gelen yaralanmalarda psikolojik faktörlerden kaygının önemli sporcuları olumsuz etkilediği yapılan çalışmalarla ortaya konulmuştur. Nitekim, sporcuların birbirlerine temas ettiği sporlardan örnek verecek olursak; basketbol oyununda sporculardan hızlı ve güçlü bir fiziki performans göstermeleri beklenir, yapılan maçların sık ve yoğun bir tempoda gerçekleştiriyor olması sporcuları mental anlamda yorabilmektedir bu durumda sporcularda risk almayı arttırabilir ve bununla birlikte bu durum sporcunun yaralayıcı etkilere maruz kalmasına neden olabilir (Starkey, 2000). Bir çok sporcu için özellikle de temas içeren spor branşlarında ve rekabet seviyesi yüksek olan spor aktivitelerine katılım birçok şekilde ortaya çıkan kaygı ve korkuyla sonuçlanabilir. Başarısızlık korkusu, sosyal sonuçlardan korkma, aile ve yakın çevrenin beklentilerini karşılayamama gibi endişeler kaygıya sürükleyen nedenlerden bazılarıdır (Gould vd., 1983). Sporcu bireylerin gerçekleştirdiği sportif aktivitelerin yoğunluğu, yüksek performans, yoğun antrenman temposu ve sık müsabakaların yanında hırs, rekabet, mücadelede galip gelme arzusu ve birçok psikolojik nedenden (kaygı vb.) oluşabilen fazla sayıda spor yapan birey yaralanması meydana gelebilmektedir (Argut ve Çelik, 2018). Faal olarak spor yapan bireylerde meydana gelen

yaralanmalardan sonra oluşan uzun peryotlar süren iyileşme evresi, bireylerde sağlıklı oldukları dönemdeki gibi aktif spor yaşantılarının olmaması, yeniden yaralanırım kaygısı, sportif faaliyetlerden kopma, uzaklaşma gibi olumsuz psikolojik etkiler oluşturmaktadır (Mankad vd., 2009).

Sporcularda gerçekleşen sporcu yaralanmalarının birçok sebebi bulunabilir, bunlar sporcuların yoğun antrenman ve müsabaka dönemlerinden kaynaklı fiziksel yorgunluklar, sporcu bireylere fazla antrenman yüklemesi, sporcu bireylerin daha önce geçirdikleri ve henüz tam anlamı ile düzelmemiş, tedavisi tamamlanmamış yaralanmaları olabilir. Çevresel faktörlerde soğuk ve sıcaklığın sporcular için gerekli doğru termometrede ayarlanamaması, saha ve malzeme yetersizlikleri, sporcunun fizyolojik olarak kas ve eklemlerinin esnekliğinin sağlanmaması, sporcunun vücut ve beyin olarak antrenman veya yarışa hazır durumda bulunmaması, eksik, yanlış, taktik ve tekniklerin kullanılması. Sporcu bireylerde hazırbulunuşluk eksikliği, sporcunun yarış, müsabaka için psikolojik hazırlık yapmaması, yüksek hırs gibi faktörler gösterilebilir (Uslu, 2005).

Bu çalışmanın amacı spor alanı ile ilgili özel yetenek sınavına girecek olan spor ile ilgilenen bireylerin ilgilendikleri spor branşlarına göre spor yaralanma kaygı durumlarını tespit etmektir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, araştırma yöntemlerinden nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Söz konusu araştırma yöntemi içerisinde yer alan, betimsel tarama modeli ile çalışma yürütülmüştür. Bu modelde araştırmaya konu olan olay, durum, nesne vb. kendi koşulları içinde o anki haliyle betimlemeyi amaçlamaktadır (Karasar, 2021).

Evren ve Örneklem / Çalışma Grubu

Araştırma grubunu spor alanında özel yetenek sınavına girecek olan, katılımcıların ana kütleden rastgele seçildiği ve her birimin araştırmaya katılma ihtimalinin eşit olduğu (Tuna, 2016) “basit rastgele örnekleme yöntemi” ile seçilen (127 erkek 76 kadın) 203 aday öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada çalışma grubunun demografik bilgilerini (cinsiyet, spor branşı, spor yaralanma durumu) belirlemek için araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ve “Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği” kullanılmıştır.

Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği, Rex ve Metzler (2016) tarafından geliştirilen Caz vd. (2019) tarafından Türkçeye uyarlanan Spor Yaralanması Kaygı Ölçeği ondokuz maddeden ve altı alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutların Cronbach α katsayıları ise sırasıyla Yeteneğini Kaybetme

Kaygısı 0.724, Zayıf Algılanma Kaygısı faktörü 0.645, Acı Çekme Kaygısı 0.780, Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı 0.876, Yeniden Yaralanma Kaygısı 0.608, Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı ise 0.812 olarak hesaplanmıştır. Bu ölçekte puanın düşüklüğü olumlu bir durum, puanın yüksekliği ise olumsuz bir durumdur. Ölçek maddelerine verilecek olan cevaplar 5’li seçenek şeklindedir. 1 Kesinlikle katılmıyorum, 2 katılmıyorum, 3 kararsız, 4 katılmıyorum, 5 kesinlikle katılıyorum şeklindedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada katılımcıların sosyo-demografik özelliklere göre dağılımını belirlemek için tanımlayıcı analizler (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma) uygulanmıştır. Daha sonra parametrik testlerin uygunluğu gözden geçirilerek bağımsız iki grup karşılaştırmalarından bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Veriler .05 düzeyinde değerlendirilerek analiz sürecindeki bütün işlemler SPSS 25 programı aracılığıyla yapılmıştır. Ölçeklerin dağılımlarına katsayılarına ait bulgular tablo 1 de gösterilmiştir.

Tablo1

Ölçek Puanlarının Ortalama, Standart Sapma, Minimum, Maksimum, Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Ölçek	N	Min	Max	Ort.	Ss.	Çarpıklık	Basıklık
Spor Yaralanması Kaygı Toplamı	203	27,00	83,00	58,6	10,00	-,201	-,285
Yeteneğini Kaybetme Kaygısı	203	3,00	14,00	8,34	1,87	-,104	,372
Zayıf Algılanma Kaygısı	203	3,00	13,00	7,69	2,08	-,071	-,435
Acı Çekme Kaygısı	203	3,00	15,00	10,16	2,30	,111	-,246
Hayal Kırıklığına Uğrama Kaygısı	203	4,00	15,00	10,11	3,52	-,117	-1,45
Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı	203	3,00	15,00	9,22	3,21	,087	-,961
Yeniden Yaralanma Kaygısı	203	7,00	20,00	13,14	2,71	,235	-,238

Tabschnick ve Fidel (2013) yapmış oldukları analizlerce ölçek sorularının çarpıklık ve basıklık değerleri +1,5 ile -1,5 arasında değer alması halinde elde edilen verilerin normal bir dağılım olarak gözleneceğini belirtmektedir. Analiz neticesinde tabloya bakıldığında ortaya çıkan değerlerin belirtilen değerlerde olup, belirtilen aralıklarda gözlemlendiği ve bundan dolayı parametrik ölçümlerin yapılabileceği ifade edilebilir.

Araştırmanın Etiği

Akademik çalışma yapılmaya karar verildikten sonra, Trabzon Üniversitesi Sosyal ve beşeri bilimler Etik Kurulundan araştırmaya başlanabilmesi amacı ile etik kurul müracatı yapılmıştır. Müracat neticesinde araştırma için 17/06/2022 tarihinde, E-81614018-000-2200023347sayı numarası ile etik kurul onayı çıkmıştır. Ayrıca çalışmanın her aşamasında “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” dikkate alınarak titizlik ile hareket edilmiştir.

Bulgular

Akademik çalışmanın tüm aşamaları tamamlanıp verilerin analizi aşamasına gelindiğinde, çalışmanın nihai sonucu için elde edilen veriler analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular tablolar yardımı ile gösterilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri yanıtlar, kişisel bilgi formunda yer alan değişkenler göz önünde bulundurularak yorumlanmıştır.

Tablo 2

Başlık Times New Roman 12 Punto olmalı. Tablo numarası üstte verilmeli.

Ölçek ve Alt Boyutları	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	t	p
Spor Yaralanması Kaygı Toplamı	Erkek	127	58,58	9,07	,160	0,06
	Kadın	76	58,81	11,45		
Yeteneğini Kaybetme Kaygısı	Erkek	127	8,62	1,63	-2,93	0,03
	Kadın	76	7,84	2,16		
Zayıf Algılanma Kaygısı	Erkek	127	7,55	2,21	-1,15	0,00
	Kadın	76	7,90	1,81		
Acı Çekme Kaygısı	Erkek	127	10,15	2,21	,080	0,53
	Kadın	76	10,18	2,46		
Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı	Erkek	127	10,18	3,64	-,369	0,17
	Kadın	76	10,00	3,35		
Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı	Erkek	127	9,04	3,14	1,00	0,38
	Kadın	76	9,51	3,31		
Yeniden Yaralanma Kaygısı	Erkek	127	13,00	2,47	,936	0,01
	Kadın	76	13,36	3,06		

Tablo 2, kadın ve erkek sporcuların yaralanma kaygısı incelendiğinde Spor Yaralanması Kaygı ölçeğinin “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Zayıf Algılanma Kaygısı” ve “Yeniden Yaralanma Kaygısı” alt boyutların da istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 3

Spor Yaralanma Kaygısının Branş Değişkeni Sonucu

Ölçek ve Alt Boyutlar	Branş	N	Ort.	Ss.	t	p
Spor Yaralanması Kaygı Toplamı	Takım	123	64,94	6,33	17,64	0,93
	Bireysel	80	49,02	6,19		
Yeteneğini Kaybetme Kaygısı	Takım	123	8,67	1,69	3,25	0,02
	Bireysel	80	7,81	2,05		
Zayıf Algılanma Kaygısı	Takım	123	8,91	1,43	15,17	0,45
	Bireysel	80	5,81	1,40		
Acı Çekme Kaygısı	Takım	123	9,95	2,07	-1,66	0,00
	Bireysel	80	10,50	2,60		
Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı	Takım	123	12,48	2,22	21,51	0,00
	Bireysel	80	6,47	1,40		
Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı	Takım	123	11,06	2,55	14,45	0,00
	Bireysel	80	6,38	1,68		
Yeniden Yaralanma Kaygısı	Takım	123	13,85	2,69	4,92	0,16
	Bireysel	80	12,03	2,35		

Analizler neticesinde, araştırmaya katılan sporcuların ilgi duydukları spor branşları özelinde spor yaralanma kaygıları arasındaki farklılıklar incelenmiş ve Yaralanma kaygısının “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Acı Çekme Kaygısı”, “Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı”, “Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı” alt boyutların da anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Analiz sonucunda Acı Çekme Kaygısı alt boyutu hariç anlamlı farklılık çıkan boyutlarda takım sporları branşıyla uğraşan bireylerin spor yaralanma kaygılarının daha yüksek oldukları söylenebilir.

Tablo 4

Spor Yaralanma Kaygısının Daha Önce Herhangi Bir Yaralanma Yaşanıp Yaşanmadığı Sonucu

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaralanma Yaşamak	N	Ort.	Ss.	t	p
Spor Yaralanması	Evet	54	62,68	10,59	3,54	0,07
Kaygı Toplamı	Hayır	149	57,21	9,40		
Yeteneğini	Evet	54	9,74	1,72	7,13	0,69
Kaybetme Kaygısı	Hayır	149	7,82	1,67		
Zayıf Algılanma	Evet	54	7,74	2,68	-1,171	0,00
Kaygısı	Hayır	149	7,70	1,81		
Acı Çekme	Evet	54	11,72	2,10	6,31	0,49
Kaygısı	Hayır	149	9,60	2,11		
Hayal Kırıklığına	Evet	54	9,98	3,68	-3,332	0,41
Uğratma Kaygısı	Hayır	149	10,16	3,47		
Sosyal Desteği	Evet	54	8,94	3,50	-7,740	0,13
Kaybetme Kaygısı	Hayır	149	9,32	3,10		
Yeniden Yaralanma	Evet	54	14,64	3,04	5,05	0,00
Kaygısı	Hayır	149	12,59	2,36		

Tablo 4’de katılımcıların geçmişte bir spor yaralanması geçirip geçirmediği ile yine katılımcıların yaralanma kaygıları arasındaki fark incelendiğinde anlamlı farklılıklar tespit olunmuştur. Ölçeğin “Zayıf Algılanma Kaygısı”, “Yeniden Yaralanma Kaygısı” alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Analiz sonucunda bu iki alt boyutta yaralanma yaşayan bireylerin , diğerlerine göre tekrar yaralanma kaygılarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç, Öneriler

Araştırma sonucunda, spor alanı ile ilgili özel yetenek sınavına girecek olan bireylerin branşlarına göre spor yaralanma kaygı düzeylerinin incelenmesi kapsamında sporculardan toplanan veriler analiz edilmiş ve aldıkları puanlara göre ölçek genelinde sporcuların yaralanma kaygılarının yüksek olduğu gözlenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek sporcuların yaralanma kaygısı incelendiğinde Spor Yaralanması Kaygı ölçeğinin “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Zayıf Algılanma Kaygısı” ve “Yeniden Yaralanma Kaygısı” alt boyutların da istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Sporcuların ilgilenmiş oldukları branşlar ile yaralanma kaygıları arasındaki farklılıklar incelenmiş ve Yaralanma kaygısının “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Acı Çekme Kaygısı”, “Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı”, “Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı” alt boyutların da anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Analiz sonucunda Acı Çekme Kaygısı alt boyutu hariç anlamlı farklılık çıkan boyutlarda takım sporları branşıyla uğraşan bireylerin bireysel spor branşı ile uğraşanlara göre spor yaralanma kaygılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Sporcuların daha önce herhangi bir yaralanma yaşayıp yaşamamaları durumu ile yaralanma kaygısı arasındaki ilişki incelendiğinde ölçek genelindeki maddelerde anlamlı farklılıkların oluştuğu tespit olunmuştur. Ölçeğin “Zayıf Algılanma Kaygısı”, “Yeniden Yaralanma Kaygısı” alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Analiz sonucunda bu iki alt boyutta yaralanma yaşayan bireylerin , yaralanma yaşamayan bireylere göre tekrar yaralanma kaygılarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Cinsiyet değişkeni açısından araştırmanın bulguları neticesinde spor yaralanma kaygı ölçeğinin genelinde anlamlı bir farklılık tespit olunmamıştır. Yapılmış olan araştırma sonuçlarımız ile paralellik gösteren bir diğer araştırma sonucunda Tanyeri (2019) farklı branş sporcularında yaptığı çalışmada cinsiyet değişkenine göre herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı sonucunu elde etmiştir.

Daha önce yaralanma değişkeni açısından bakıldığında araştırmanın bulgularına göre daha önceki yaşantısında herhangi bir sporcu yaralanması geçiren sporcu bireylerin kaygı durumlarının daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Çalışmamıza paralel olarak Zurita ve ark. (2019)'nın yaptıkları çalışmada sporcu bireylerde meydana gelen sakatlanma ve yaralanmalar, profesyonel olarak sportif faaliyetleri icra eden bireylerin veya profesyonel olmayarak spor faaliyetlerini icra eden bireylerin de olmadan süreç içerisinde karşı karşıya kalabileceği bir olaydır. Söz konusu durum, sporcuların bazılarında uzun süreli iyileşme takvimi gerektirirken, bazılarıysa daha kısa süreli iyileşme takvimi gerektirmektedir. Bireylerde meydana gelen yaralanmalar ve bireylerin iyileşme süreci ve bu iyileşme süreci sonrasındaki çevresel etkenler yaralanan sporcuların tekrardan yaralanabilirim düşüncesi ile yaralanma kaygı durumlarının arttığı tespit edilmiştir(Zurita ve ark. 2019).

Bireylerin spor branşları değişkenine göre kaygı durumları incelendiğinde araştırma bulguları takım spor branşları ile ilgilenen bireylerin bireysel spor branşları ile ilgilenen bireylere göre kaygı durumlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Nitekim Karayol ve Eroğlu'nun (2020) alışma bulguları, bizim çalışma bulgularımız ile paralellik göstermektedir. Bu durumun sebebi takım sporu ile ilgilenen oyuncuların yarışma dönemi, hazırlık süreci dönemi içerisinde, ferdi olarak takım ruhunu yakalaması bunun yanında takıma ve takım arkadaşlarına karşı aidiyet duygusunu geliştirmesi olarak yorumlanabilir. Katılımcıların takıma karşı beslediği duygular ve takıma bağlanma durumları, bu katılımcıların gözünde takım kelimesinin anlamı yüceltmekte. Karayol ve Eroğlu (2020)' göre söz konusu durum, toplu olarak icra edilen takım sporlarına katılım gösteren sporcuların bazı alt boyutlarda kanıtlama isteği ve takımdaki mevcut yerini yitirme endişesinden kaynaklanabileceğini ifade etmiştir. Literatür incelendiğinde çalışma bulgularımız ile farklılık gösteren çalışmalara da rastlanılmaktadır. Kayhan ve ark., (2019) "kadın sporcuların yaralanma kaygılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi" konulu araştırmada bireysel spor yapan katılımcıların "yeteneğini kaybetme kaygısı" alt boyutunda anlamlı farklılık tespit etmiştir.

Yine alışma bulgularımız ile paralel olarak sporcuların ilgilenmiş oldukları branşlar ile yaralanma kaygıları arasındaki farklılıkların incelendiği bir çalışmada, yaralanma kaygısının sadece "Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı" alt boyutunda anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılık takım sporu branşı sporcuları arasında ortaya çıkmıştır(Zoch ve ark., 1996).

Benzer çalışmalarda çalışmamızdaki verilerin analizi neticesinde elde edilen bulgulara paralel olarak alan yazın tarandığında, Aydoğan 'ın (2014) yaptığı araştırmada katılımcıların yaralanma ve iyileşme süreci sonrası kaygı seviyelerinin yükseldiğini, Özder' in (2010) yaptığı çalışmada katılımcıların yaralandıkları zaman daha çok atletik yetilerini kaybetme kaygısı taşıdıklarını, Tanyeri'nin(2019) yapmış olduğu akademik çalışma sonucunda erkek katılımcıların yaralanma kaygı seviyelerini fiziksel temas içeren branşlarda mücadele ettiği sporcuya daha sert hamlelerde bulduklarından dolayı daha yüksek olduğu sonucuna ulaştıklarını ifade etmişlerdir. Çalışma sonuçlarımız ile paralellik göstermeyen çalışmalardan ise Lök ve ark. (2008) yapmış oldukları araştırmada beden eğitimi ve spor alanı ile ilgili özel yetenek parkuruna giren katılımcılarda durumluluk kaygı düzeyi orta derece olduğu bilgileri mevcuttur.

Sonuçlar

Yapılan araştırma neticesinde elde edilen verilerin raporlanması sonucu yaralanma kaygı seviyesi ortalama puanının fazla olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma sonucuna göre ortalama puanın fazla gözlemlenmesi, katılımcıların yaralanma kaygılarının yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Araştırmada, cinsiyet değişkeni dikkate alındığında, kadın ve erkek katılımcıların yaralanma kaygı düzeylerinin çalışma genelinde anlamlı farklılık olmadığı fakat kadın ve erkek sporcuların yaralanma kaygısı incelendiğinde Spor Yaralanması Kaygı ölçeğinin “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Zayıf Algılanma Kaygısı” ve “Yeniden Yaralanma Kaygısı” alt boyutların da istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Sonuç olarak Spor Yaralanması Kaygı ölçeğinin, kadın katılımcılar ile erkek katılımcıların sporda yaralanma kaygısı bakıldığında Spor Yaralanması Kaygı ölçeğinin “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Zayıf Algılanma Kaygısı” ve “Yeniden Yaralanma Kaygısı” alt boyutların da istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Sporcuların ilgilenmiş oldukları branşlar ile yaralanma kaygıları arasındaki farklılıklar incelenmiş ve Yaralanma kaygısının “Yeteneğini Kaybetme Kaygısı”, “Acı Çekme Kaygısı”, “Hayal Kırıklığına Uğratma Kaygısı”, “Sosyal Desteği Kaybetme Kaygısı” alt boyutların da anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler neticesinde branşlar özelinde herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Analiz sonucunda Acı Çekme Kaygısı alt boyutu hariç anlamlı farklılık çıkan boyutlarda takım sporları branşıyla uğraşan bireylerin spor yaralanma kaygılarının daha yüksek oldukları söylenebilir. Sporcuların daha önce herhangi bir yaralanma yaşayıp yaşamadıkları durumuna göre ise anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir.

Bu araştırmada örneklem gurubunu üniversitede özel yetenek sınavına girecek olan öğrenci adaylarından meydana gelirken araştırmada kullanılan değişkenlerin spor yaralanması kaygı ölçeğinden elde edilen puanlar ile olan ilişkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Spor alanı ile ilgili özel

yetenek sınavına girecek olan bireylerin branşlarına göre spor yaralanma kaygı düzeylerini ortaya koymak amacı ile örneklem grubu belirlenen söz konusu akademik araştırma; değişik yaş aralıklarındaki bireyler, ve spor branşları özelinde de, araştırmayı genişletmek ve bu bağlamda araştırmanın yapıldığı kurum dışından da farklı üniversitelerin özel yetenek sınavlarında da uygulanarak daha geniş sonuçlar elde edilmesi tavsiye edilebilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Araştırmanın Etik açıdan kurul tarafından değerlendirildiği tarih, 17/06/2022 .

Etik kurul tarafından uygun görülen araştırmanın etik kurul izin belgesindeki elektronik imza numarası E-81614018-000-2200023347.

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında iki yazar da eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Yazarın/yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Altınışık, Ü., ve Çelik, A. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin liderlik yönelimleri ile duygusal zeka düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 225-236.
- Altınışık, Ü., İlhan E. L., ve Kurtipek, S. (2021). Zihinsel Engelli Bireylerde Sporun Etkilerine Yönelik Farkındalık: Spor Yöneticisi Adayları Üzerine Bir Araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 79-90.
- Altınışık, Ü., Turhal, S. N., Çelik, A., Yetim, A. A. (2020). Employability perceptions of sports manager candidates. *Ambient Science*, 07(Sp1): 275-279.
- Andersen, M. B., Williams, J. M., (1998). A model of stress and athletic injury: prediction and prevention. *J Sport Exerc Psychol.*, 10(3):294-306.
- Argut, S. K., ve Çelik, D. (2018). Genç sporcularda spora bağlı yaralanmalara neden olan faktörler. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 122-127.
- Aydoğan., Z. (2014). *Sakatlık sırasında ve tedavi sonrasında sporculardaki psikolojik değişiklikler*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Binnet, M. S., ve Armangil, M. (2010). Spor yaralanmalarında kavramlar. *Türkiye Klinikleri Ortopedi Travmatoloji-Özel Konular*, 3(1), 1-4.
- Engstrom, B., Johanson, C., ve Tornkvist, H. (1991). Soccer injuries among elite female player. *J Sports Med.* 19(4), 372-377.

- Gould, D., Horn, T., ve Spreemann, J. (1983). Sources of stress in junior elite wrestlers. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 5(2), 159-171.
- Ivarsson, A., ve Johnson, U. (2010). Psychological factors a predictors of injuries among senior soccer players: a prospective study. *J Sports Sci Med.*, 9(2):347-52.
- Kalyon, T. A. (2003). *Spor hekimliği: Sporcu sağlığı ve spor sakatlıkları*. 3. baskı. Ankara: GATA Basımevi; s. 177-8.
- Kanbir O. (2001). *Sporla Sağlık bilinci ve ilkyardım*. Bursa: Etkin Kitapevi.
- Karasar, N. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Karayol, M., ve Eroğlu, S., Y. (2020). Takım ve bireysel sporlarla ilgilenen sporcuların spor yaralanması kaygı durumlarının incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 137-144.
- Kayhan, R. F., Yapıcı, A., ve Üstün, D. Ü. (2019). Kadın sporcuların yaralanma kaygılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(S11), 276-287
- Kılıç, B., Yücel, A. S., Gümüşdağ, H., Kartal, A., Korkmaz, M. (2014). Spor yaralanmaları üst ekstremitelerde yaralanmaları kapsamında omuz yaralanmaları ve tedavi yöntemleri. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 12(4), 1-26.
- Koşar, N. Ş., Demirel, H.A., ve Aydoğ, T. S. (2006). Adolesanlarda sporcu sağlığı. *Türkiye Klinikleri J Pediatr Sci.*, 2(7),25-33.
- Lök, S., İnce A., Lök, N., (2008). *Beden eğitimi spor yüksekokulu özel yetenek sınavına girecek adayların kaygı durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2).
- Mankad, A., Gordon, S., ve Wallman, K. (2009). Perceptions of emotional climate among injured athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 3(1), 1-14.
- Özcan, G, Yıldırım, S., (2011). Lisanslı Olarak Takım Spor ve Bireysel Spor Yapan ile Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 111-135.
- Özder., R, (2010). *Dünya askeri pentatlon şampiyonasına katılan erkek sporcuların yaşadıkları sakatlıklar ve sakatlığa bağlı kaygı düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Rex, C. C., ve Metzler, J. N. (2016). Development of the sport injury anxiety scale. *Meas Phys Educ Exerc Sci.*, 20(3): 146-58.
- Seçer, E., ve Yıldızhan, Y. Ç. (2020). The relationship between physical activity levels and psychological resilience of university students. *Revista Turismo Estudos e Práticas-RTEP/UERN*, (4), 1-12.
- Yılmaz, D. S., ve Secer, E. (2021). Investigation of the relationship between athletes' anxiety about catching coronavirus (covid-19) and their attitudes towards nutrition. *Journal of Basic and Clinical Health Sciences*, 6(2), 255-262.
- Sibold, J., Howard, A. ve Zizzi, S. (2011). A comparison of psychological and orthopedic data in injured college athletes: a novel application of hurdle regression. *Athletic Insight*, 3(2), 153-164.
- Starkey, C. (2000). Injuries and illnesses in the National Basketball Association: a 10-year perspective. *Journal of Athletic Training*, 35(2), 161.
- Steffen, K., Pensgaard, A. ve Bahr, R. (2009). Self-reported psychological characteristics as risk factors for injuries in female youth football. *Scandinavian Journal of Medicine Science in Sports*, 19, 442-451.
- Tabaschnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th Edit.). Boston: Pearson.
- Tanyeri., L (2019). Farklı branş sporcularında yaralanma kaygısının incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19).
- Tuna, F. (2016). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Uslu, T., (2005). “Spor yaralanmalarına giriş”, (Erişim; 27-09-2020). [https://www.turanuslu.com.tr/tr/article/desc/1291/spor-yaralanmalarına-giris.html](https://www.turanuslu.com.tr/tr/article/desc/1291/spor-yaralanmalarina-giris.html)
- Zoch, T. W., Cleveland, D. A., McCormick, J., Toyama, K., ve Nordstrom, D. L. (1996). Kırsal alanda futbol yaralanmaları. *Wisconsin Tıp Dergisi*, 95(8), 570-573.

Zurita-Ortega F, Chacón-Cuberos R, Cofre-Bolados C, Knox E, Muros JJ (2019) Correction: Relationship of resilience, anxiety and injuries in footballers: Structural equations analysis. *PLoS ONE* 14(2): e0212083. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0212083>

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.

ⁱ Bu çalışma 6. Uluslararası Akademik Spor Araştırmaları Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.